

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ТА ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ

УДК 325+327.39

Яцик Ірина Станіславівна,
кандидат філософських наук, доцент
кафедри естетики, етики та образотворчого мистецтва
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

МАРГІНАЛІЗАЦІЯ АФРИКИ: ОСОБЛИВОСТІ ГЕНЕЗИ ПОЛІТИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПІЛЬНОТИ

В науковій розвідці розглянуто трансформацію маргіналізації Африки як країни, що має специфічний політико-культурологічний розвиток. Проаналізовано фактори, особливості та трансформацію політико-культурної спільноти в сучасних політико-культурологічних глобалізаційних процесах.

Ключові слова: маргіналізація, демпінг, бідність, інвестиції, ПАР, Туніс, Африка, Н.Мандела.

Філософську істину про те, що жити в суспільстві і бути вільним від нього неможливо, потрібно розуміти не лише у вузькому політологічному застосуванні її щодо окремо взятого соціуму, але й слід поширити розуміння цього твердження в глобально-цивілізаційному розумінні у світової спільноті взагалі. Практика сучасного цивілізаційного розвитку засвідчує, що події в одному регіоні світу завжди впливають на хід подій в іншому. Світова безпека, подальший прогрес людства залежить від стану справ на усіх континентах, у всіх країнах. Важливе місце серед них без сумніву належить Африці, країни якої стоять перед багатьма проблемами.

Актуальність дослідження полягає в тому, що в сучасному світі маргіналізація Африки відчувається особливо гостро, хоч кінець «холодної війни» та кінець біполярного світу змінили роль цього материка в сучасному світовому суспільстві. Але відкидання Африки прослідковується не лише у свідомості багатьох неафриканців, а й у мас-медіа. Для прикладу візьмемо загибель принцеси Діани та геноцид в Руанді. Перша подія викликала в світі великий ажіотаж, збурила душі багатьох людей, які, мабуть, до цього про Діану лише чули. А геноцид забрав більше півмільйона людей, вигнав з країни декілька мільйонів жителів, які до цих пір не можуть знайти притулку в світі. Реакція світового співтовариства була рівна нулю, хоча до страшного списку трагедії ХХ століття – геноциду вірмен у Першу світову війну, євреїв, росіян, білорусів, поляків, сербів – у другу світову, камбоджійців – у 70-ті роки приплюсувались масові вбивства африканців, які проходили на очах всіх людей планети.

Західне суспільство виникло на основі певної системи цінностей і моральних принципів. Моралізаторство зараз стало частиною зовнішньої політики США. З висоти своєї військової, технологічної, фінансової, інформаційної вищості Захід стверджує, що система цінностей – єдина загальнолюдська і обов'язкова для інших. Але там, де прибуток є головним мотивом виробництва та інших видів людської діяльності, потяг до насолоди та розваг стає змістом і метою життя більшості, сутністю життя в першу чергу стає індивідуальний колективний егоїзм групи держав, поріг терплячості до злочинів і аморальності піднімається все вище. Відношення до Африки цьому приклад [3, с. 22].

Метою даної розвідки є розвиток, особливості та трансформація політико-культурної спільноти. Для прикладу була обрана Африка, яка, на думку автора, є маргінальною в сучасних політико-культурологічних глобалізаційних процесах. В дослідженні проаналізовано ряд актуальних тенденцій розвитку маргіналізації як процесу.

Серед останніх досліджень, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, варто відзначити публікації російських політологів Андрєєва І., Борової Я., Васильєва А. та Туманова Б. Серед українських авторів, які досліджували проблематику маргіналізації, зокрема на прикладі розвитку африканського контингенту, виділяємо Горобця М., Зам'ятіна В. та Гонтара О.

Сучасна Африка – це материк, на якому 44 % кордонів встановлювались просто по меридіанам і паралелям, 30 % – по дугоподібним лініям, і лише 28 % – по географічним кордонам. Тропічна Африка – це від 2 до 3 тисяч племен, кожне з яких має свою мову та звичаї. І якщо одне з цих племен проривається до «державної кормушки» то це означає, що «перші пільги – моєму племені». Яскравим прикладом цьому є Президент Кот-д'Івуара Фелікс Уфуе-Буан'ї, який боготворив свій рід – плем'я бауле. Саме в цьому і зміст однієї з глобальних проблем Африки – *багатопартійність на основі племінного устрою*. Хоча закони, які регулювали ці політичні процеси, були, зокрема відомий закон щодо «племінної рівності», які забороняли поділ нації на племена (наприклад, було заборонено робити татування обличчя, яке вказувало на приналежність до певного роду [2, с. 5]).

У 1755 році Адам Сміт сказав, що для того, щоб підняти державу з низини варварства до вищого ступеня забезпеченості потрібно три речі: *мирні відносини, низькі податки, раціональне законодавство* [5, с. 5]. Отже, розглянемо мирні відносини як елемент генезису африканізації. За 40 років існування незалежної Африки і у більш як 100 війнах загинуло понад 10 млн. африканців. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан помітив, що Африка - це єдиний регіон в світі, де число озброєних конфліктів постійно збільшується. Діти з дитинства вбирають в себе дух війни, маючи замість іграшок автомати, які, до речі, постачає Захід, так як Африка зброї не виготовляє. Кожен день – це боротьба за виживання не лише в умовах дикої природи, світу флори та фауни, а й у суспільних відносинах, які мало чим відрізняються від законів джунглів. Вражає той факт, що боротьба йде не за збагачення (воно для африканців як прокляття: 47 громадянських війн в період з 1967 по 2000 рік за даними Всесвітнього банку були викликані боротьбою за контроль над мінеральними ресурсами [3, с. 25]), а не за виживання. Саме тому і очолюють ці війни лідери, які голосно критикували Захід за ігнорування африканських інтересів, Радянський Союз за вторгнення в Афганістан, Південну Африку – за апартеїд, Ізраїль за окупацію арабських земель. При цьому замовчувались такі факти, що Іді Амін перетворив Уганду в концтабір, що імператор Центрально-Африканської імперії (нині республіка) Жан Бедель Бокасса – людоїд [3, с. 25].

Податки для населення є фантастично високими, при цьому той факт, що випуск продукції на душу населення зменшувався кожен рік на 0,7% (з 1978 по 1987) і на 0,6 (з 1988 по 1994р.) не враховується. А період з 1985 р. по 1995 р. взагалі, на думку доктора історичних наук А.Васильєва, можна назвати «втраченим поколінням», тому що вклад Африки в світовий ВВП (за пріоритетами купівельної спроможності та валют) знизилась з 4,6% в 1985р. до 4,3% - в 1995р. А питома вага країн континенту в світовому експорті зменшилась з 4,33% (1985) до 2,5(1995) [4, с. 14]. Щодо правосуддя, то країни Африки живуть за вічними законами «талону» та «виграє той, у кого гроші». В основі цих законів – фанатична ідея вищості свого племені.

Для прикладу візьмемо 1962 рік, коли в Руанді було сформовано уряд, який складався переважно з представників племені *хуту* (приблизно 85 % населення). На противагу ним стало плем'я *тутсі* (приблизно 15 % населення), які були господарями до цього, і які нажилися за рахунок держави. В результаті відбулось ряд конфліктів, в яких про вирішення проблеми шляхом правосуддя чи переговорів і мови не велось. Або візьмімо ситуацію в Бурунді, де 7 років вже йде громадянська війна між меншістю тутсі і більшістю хуту. Вирішенням цієї проблеми може бути відмова меншості тутсі від монополії на владу. Про це заявив Нельсон Мандела, який був посередником переговорів між цими племенами. Він сказав, що в даній ситуації необхідна «перекройка внутрішньополітичного пейзажа» в Бурунді, де владні структури, економіка і військовий апарат контролювався народом тутсі.

«Армія повинна бути половинна, а голосування слід проводити за принципом – 1 людина 1 голос» [7, с. 9]. Навіть в цьому випадку, при всій повазі до діяльності Н.Мандели, правовий шлях вирішення проблеми не передбачався.

Трагічним фактом є те, що іноді знищення людей за етнічними ознаками приймає форму геноциду. Біженцями стають мільйони африканців. З конфліктами тісно пов'язані голод, епідемії, занепад господарства [13, с. 38]. Громадянська війна, як та отруйна змія, повзе африканськими землями, випускаючи отруту то в Алжирі, то в Судані, де військовий конфлікт затягнувся вже на добре десятиліття.

Якщо ж брати загальну економічну картину, то варто сказати, що при швидкому розвитку транснаціональної економіки державні кордони є нечіткими, самостійність національних правлінь все більш звужується, повним ходом йде світова уніфікація правових норм. В середині глобальної економіки виділяються макросистеми, – «Південь», «Глибокий Південь», де головну роль грає біосферна економіка: експлуатація корисних копалин, землі, води, навколишнього середовища. Зрозуміло, що Африка в «Глибокому Півдні», адже країни цієї зони не набрали достатніх темпів розвитку. Більше того, хід економічних процесів у багатьох з них має деструктивний характер, коли використовується накопичений цивілізаційний і виробничий потенціал. Завдяки цьому утворюється архіпелаг територій з антидержавним устроєм, з криміналізацією економічного і політичного життя, і з зростаючим економічним колапсом та соціальним хаосом. Відбувається ніби кримінальний бунт проти правил і рамок глобалізації.

Серед складових прибутку в африканську економіку виокремлюємо такі: *вироблення і контрабанда наркотиків, нелегальне видобування і збут золота, алмазів та інших металів, «відмивання» грошей, торгівля людьми та людськими органами* [2, с. 6]. До речі, рабство у ХХІ столітті існує, в Африці діти збуваються як товар з «невільничих берегів» – Беніт і Того – в багаті країни – Кот-д'Івуар і Табон – своїми ж батьками.

Існує навіть неформальне розподілення країн по функціям работорівлі:

- країни – постачальники – Бенін, Буркіно-Фасо, Малі, Того;
- країни – транзитники – Камерун, Екваторіальна Гвінея;
- країни – покупці – Габон, Нігерія, Кот-д'Івуар.

Є навіть тариф за раба – 130 доларів для сусідніх країн і в 10 разів більше за перевезення раба в розвинену країну [6, с. 7]. Отже, активне втягнення африканських держав в світову торгівлю – сизійський процес.

Наступним кроком у нашому дослідженні виокремимо аналіз демпінгу як явища, яке мусить регулювати та покращувати політико-економічну ситуацію. Світова цивілізація виробила правові методи і способи протидії цьому явищу, серцевину яких складає антидемпінгове законодавство. Але в багатьох країнах воно поки не удосконалене і не виконує своїх захисних функцій. Абревіатура «КОМЕСА» походить від Common Market for Eastern and Southern Africa – Договір про спільний ринок Східної і Південної Африки, він був підписаний 8 грудня 1994 року. У відповідності з підсумковим комюніке першого самміту глав держав і урядів (31 жовтні 2000 рік в Лусаці), була створена зона вільної торгівлі КОМЕСА. Питанням, які прямо пов'язані з антидемпінговим регулюванням, присвячено дві статті Договору про спільний ринок – 51 і 54. В пункті 1 ст.51 дано визначення поняття «демпінг» як ситуації, коли товари однієї держави – учасника ввозяться для торгівлі в іншу державу учасницю по цінах нижче нормальної вартості товару. Демпінг заборонений, коли йде в збиток, створює загрозу промисловості іншої держави-учасника, або сповільнює розвиток національної промисловості. [13, с. 16-17]. В наш час державами учасниками Спільного ринку є 22 африканські країни. Але національне антидемпінгове законодавство цих держав знаходиться на різному рівні свого розвитку. Взагалі особливістю антидемпінгового законодавства держав-учасників КОМЕСА є поверхнева регламентація питань, пов'язаних з антидемпінговим регулюванням, що обумовлено слабким рівнем застосованої практики. При цьому в нормативних правових актах містяться багато положень,

нехарактерних для законодавства інших держав. Усвідомлюючи це, деякі держави-учасники КОМЕСА звертаються у Всесвітню торгівельну організацію з проханням сприяти у перегляді національного антидемпінгового законодавства, з метою приведення його у відповідність з положеннями Антидемпінгового Кодексу 1994 року [15, с.19-20].

Відсутність державного регулювання. Дослідження, проведені Міжнародною організацією праці показали, що у 28 африканських країнах мінімальна оплата праці за десятиліття упала на 20 %, при чому в державному секторі цей спад відбувся швидше ніж у приватному. В деяких країнах річної зарплати державних службовців вистачає на 1 місяць життя сім'ї. Логічно, що саме з цієї причини йде пошук паралельних джерел існування, халатність в роботі, корупція. Різко посилюється та поширюється «неформальний» сектор економіки. В склад цього сектора можуть входити підприємства, які уникають сплати податків, злочинний бізнес, натуральне господарство. Люди виживають лише завдяки великим сім'ям, кланово-племінним структурам, патронажно-клієнтним відносинам.

Та схема суспільного життя протистоїть державі та ринку підриває будь-які заходи, направлені на підтримку ринкових структур. В результаті неоліберальної політики «структурна перебудова» розхитала та зруйнувала і без того слабкі постколоніальні державні інститути. Вона посилює не лише поляризацію, але і анемію суспільства і сприяла тому, що багато африканських країн втратили орієнтир свого розвитку [13, с. 37].

Всі окреслені вище явища призводять до такого глобального явища, яке є «альфа та омега» розвитку маргіналізованого суспільства: бідність. 300 із 800 млн. африканців живуть на прибутковий мінімум 0,65\$ в день. 34 найменш розвинених країн планети знаходяться на африканському континенті. Рівень купівельної спроможності їх населення вдвоє нижчий ніж був у 60-х роках. Сільське господарство Африки, в якому зайнято більша половина населення, значно відстає від інших розвинених регіонів, перш за все через недостатній рівень капіталовкладень, нерозвиненість транспортних сполучень, що призводить зрештою до неконкурентноздатності на світовому ринку. За останні 40 років зменшилась частка Африки в експорті традиційних для неї продуктів: какао, земляних горіхів, каучуку, бананів, кави. Наслідки з цього просто жахливі – більшість населення просто голодує [6, с. 7].

Серед перспектив подолання маргіналізації Африки виділяємо такі напрямки:

Інвестиції в африканську економіку. Одне з головних завдань ліберальної економіки – залучення іноземних інвестицій, особливо в галузях, де місцевий капітал не може розвиватися, через його незначні розміри, або через відсутність професійних навичок та низьких технологій. З 129 млрд. капіталовкладень в країни, які розвиваються, африканський континент має лише 5 млрд. (що становить приблизно 4 % цього потоку). До того ж ці інвестиції направляються виключно в добувну промисловість.

Анулювання зовнішнього боргу. Сукупний зовнішній борг африканських країн в 1997 році збільшився з 340 до 349 млрд. доларів. І на сьогодні відкачування грошових ресурсів з Африки продовжується. У 1975 –84 рр. на обслуговування зовнішнього боргу йшло 3,3 % ВВП щорічно, у 1985 – 89 рр. - 4,6 %, протягом 1990 – 97 рр. – 3,8 %. За даними міжнародної організації праці зовнішній борг для багатьох африканців країн є непосильним тягарем [10, с. 33].

Звичайно, не всі африканські країни мають такі проблеми. Ряд регіонів ПАР та окремі острови Єгипту за рівнем економічного розвитку можуть вільно конкурувати з країнами Заходу. Особливе становище серед них займає Південно-Африканська Республіка. Валовий національний продукт її в 1975 р склав 131 млрд. доларів США. За три з половиною роки країна досягла більшого, ніж від неї чекали згідно прогнозів. Політичний апартеїд – в минулому. Демократична система має досить досконалий рівень функціонування, економіка повільно, але неухильно прогресує. Хочеться наголосити на особливій ролі лідера країни – Нельсона Мандели, який зумів підняти свою батьківщину і якому довіряють всі жителі країни, і білі, і чорні, і «низи», і «верхи».

Сучасна ПАР – це країна, яка міцно увійшла в світову співдружність, маючи проблеми трохи іншого характеру ніж інші африканські країни (конкуренція за ринки збуту, залучення іноземних інвестицій, тощо). ПАР славиться і своїм туризмом. Кейптаун, Йоганесбург, Дурбан, Преторія та інші міста і регіони цікавлять багатьох іноземних туристів. А ті в свою чергу також мають переваги відпочинку в цій країні. Адже, як засвідчило дослідження, «золота столиця» ПАР виявилась найдешевшою для проживання серед 22 міст світу (наприклад тут удвічі дешевше ніж в Лондоні, на чверть від Токіо). Лише у 12 країнах світу подається безпечна питна вода, і ПАР – одна з таких країн (йоганесбурзьку воду «Ранд» пропонують розливати в пляшки прямо з-під крану). І взагалі, Йоганесбург називають «воротами» до найпопулярніших туристичних місць країни – Національного парку Крюгера та «африканського Лас-Вегаса» – казкового Сан-Сіті [9, с. 2].

До африканських країн, які досягли успіху, можна віднести і Туніс. Причини його успіху в тому, що:

1. активно ведеться робота щодо розробки і здійснення економічних реформ в тісному зв'язку з суспільними програмами. В результаті розвитку освіти та системи охорони здоров'я населення покращилась якість «людського капіталу»;
2. значні капіталовкладення в економіку та соціальну інфраструктуру. Реформи в першу чергу були направлені на підвищення життєвого рівня найбідніших верств населення;
3. політичне керівництво та адміністративний апарат намагаються знайти підтримку своїм програмам та діям серед населення [7, с. 11].

Приклад цих країн вважаємо, є зразком для тих, хто не вірить в африканський ренесанс. Шляхи подолання вищезгаданих головних проблем плануються різні. Серед найбільш дієвих глобальних програм подолання маргіналізації Африки відзначаємо такі:

- Програма тисячоліття з партнерства заради пробудження Африки (2000, авторами є Президенти ПАР, Нігерії та Алжиру. Президент Сенегалу А.Вад запропонував свою програму «План “Омега” для Африки» і в липні 2001 року ці два проекти об'єднали. Новий документ отримав назву «Нова африканська ініціатива».

- «Генуезький план для Африки» (липень, 2001 р, автори – Президенти ПАР – Т.Мбекі, Нігерії – О.Обасанджо, Алжиру – А. Бутефлікі.) та план дій для Африки (червень, 2002 р. Автори ті ж самі).

Слушною є думка учасників VIII конференції африканістів про те, що в XXI ст. доля світу багато в чому буде залежати від вирішення проблеми, що раціональніше – глобалізація чи регіоналізм, новий фінансовий порядок, який перетворить в посткапіталізм («віртуальний» капіталізм) або реальності, які включаються в простір ринку. Зокрема, російський академік А.Васильєв відмітив, що «якщо глобалізація – абсолютне благо, то чому за останні десятиліття у 80 країнах ВВП на душу населення впав, чому більшість африканців живуть в умовах абсолютної бідності, а їх середній рівень зменшився до рівня початку 60 – років». Для економіки перехідного періоду, яким характеризується більшість країн Африки, особливе значення має проблема взаємовідносин держави і ринку та регулювання іноземних інвестицій [6, с. 4-11].

Вважаємо, що втілення вищезгаданих програм економічного розвитку не буде простим. Для цього необхідно ряд факторів:

- *поставити перепони на шляху відмивання злочинних африканських грошей в банках Заходу;*
- *збільшити обсяги допомоги країнам Африки, на засадах партнерства;*
- *оперативно врегульовувати постійно виникаючі воєнні конфлікти, як між африканськими державами, так і всередині їх;*
- *збільшити інвестиції в «людський капітал» на охорону здоров'я, освіту та науку;*
- *забезпечити робочими місцями високоосвічених спеціалістів різних галузей науки;*
- *зменшити ввезення зброї в країни, і направити ці кошти на розвиток передових технологій;*

- підтримка політичних діячів, які своїм моральним авторитетом та реальним баченням африканських проблем можуть повести за собою населення в кризових ситуаціях (як приклад може служити Н. Мандела);

- робити постійні кроки щодо перетворення «традиційної» економіки африканських країн в нормально-функціонуючу на ринкових засадах;

- засобами мас-медіа сприяти поширенню в світі думки, що майбутнє Африки - це майбутнє всієї планети.

Отже, прогнозів розвитку африканського континенту серед сучасних науковців не бракує. Одні з них з оптимізмом дивляться в майбутнє Африки, інші із зневірою. Так, Клод Аке вказував на фашизм як на «реальність, яка загрожує більшості африканських країн» [17, с. 16]. Вважаємо, що багато міфів про Африку треба у XXI віці спростувати. Одним із них є той, що «демократія – це європейська квітка, яка не може вирости на африканському ґрунті, і що демократизація не врятує Африку, тому що ця форма державності, яка породжена європейською системою цінностей» [18, с.205].

Викладені вище особливості розвитку політико-культурної спільноти Африки, не є вичерпними і не охоплюють всіх шляхів вирішення питань, які стоять перед африканськими країнами. Адже кожна з них має свою специфіку, є багатограним мікросвітом, кожна потребує своєрідних практичних дій, які враховували б національно-етнічну, культурну специфіку кожної країни. Однак головна запорука вирішення цих проблем – це взаєморозуміння між народами, намагання краще пізнати один одного в політичному та культурному плані і не диктувати в односторонньому порядку свою волю іншим народам. Вважаємо, що це можливо лише шляхом мирного співробітництва.

Література:

1. Андреев А. Африка: испытание независимостью / А. Андреев // Азия и Африка сегодня. – 2001. – № 5. – С. 2 – 8.
2. Боровой Я. Потерянный континент / Я. Боровой // Новое время. – 2002. – № 38. – С. 22 – 25.
3. Васильев А. Африка – падчерица глобализации / А. Васильев // Азия и Африка сегодня. – 2000. – № 2. – С. 10 – 14.
4. Васильев А. Африка в меняющемся мире / А. Васильев // Азия и Африка сегодня. – 1998. - № 9. – С. 2 – 7.
5. Васильев А. Африка и вызовы XXI века / А. Васильев // Азия и Африка сегодня. – 2002. – № 8. – С. 2 – 12.
6. Васильев А. Большая Африканская война / А. Васильев // Азия и Африка сегодня. – 2001. – № 1. – С. 4 – 11.
7. Волков М. Вступна стаття до книги Клода Аке «Политическая экономия Африки» / М. Волков– М. 1985. – С. 3–6.
8. Гонтар О. Україна – ПАР: довга дорога у дюнах / О. Гонтар // Дзеркало тижня. – 2002. – № 29. – С. 2.
9. Горобець М. Золотий горішок Йоганнесбурга / М. Горобець // Міжнародний туризм. – 2003. – № 1. – С. 31 – 38.
10. Кузнецов В. Некоторые аспекты украинско-африканского внешнеэкономического сотрудничества / В. Кузнецов // VI конференция африканистов. Африка: проблема перехода к гражданскому обществу. – М., 1994. – С. 93 – 94.
11. Смирнов В. Африка на пороге нового века / В. Смирнов // Азия и Африка сегодня. – 2000. – № 1. – С. 37.
12. Туманов Б. Бессилие свободы (досье) / Б. Туманов // Новое время. – 2002. – № 38. – С. 20 – 22.

13. Шепенко Р. КОМЕСА: как защитится от демпинга? / Р. Шепенко // Азия и Африка сегодня. – 2002. – № 10. – С. 16 – 19
14. Brehun L. Liberia: The War of Horror / L. Brehun. – Accra, 1991. – P. 25.
15. Hubund M. The Liberian Civil War / M. Hubund. – L., 1998. – P. 92.
16. Human Rights Violations in Liberia, 1980-1990: A Documentation. – Bremen, 1990. – P. 223–225.
17. New Democrat. Monrovia. – №2. (30 November- 5 December). – 1995. – P. 4.
18. Osagie Usman C. Mission of Revenge / C. Osagie Usman // West Africa. –№ 3984 (7 February 1994). – P. 205.
19. Richburg K. Out of America: A Black Man Confronts Africa / K. Richburg . – N.Y., 1997. – P. 134.

Яцык И. С. Маргинализация Африки: особенности развития политико-культурного сообщества

В научной статье рассмотрена трансформация маргинализации Африки как страны, которая имеет специфическое политико-культурологическое развитие. Также сделан политологический анализ факторов, особенностей и трансформации политико-культурного сообщества в современных политико-культурологических глобализационных процессах.

Ключевые слова: маргинализация, демпинг, бедность, инвестиции, ПАР, Тунис, Африка, Н.Мандела.

Yatsik I. Marginalization of Africa: features of the political and cultural community

In the scientific article transformation of marginalization of Africa is considered as a country which has specific politico development. The political science analysis of factors is also done, features and transformation politiko-cultural associations in modern politiko-kulturologicheskikh globalizacionnykh processes.

Key words: marginalization, dumping, poverty, investments, PAR, Tunis, Africa, N.Mandela.

УДК 327

Алркабі Алі Насер,
аспірант кафедри політології
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова

ГЕОПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

У статті автор проводить аналіз діяльності суб'єкта міжнародних відносин у контексті всього спектра зовнішніх і внутрішніх факторів, характеризує специфіку політичної науки теорії міжнародних відносин, звертаючи увагу на геополітичні аспекти, досліджує і прогнозує зміни в політиці. Автор підкреслює особливу роль геополітики, як найважливішого напрямку світової політики і міжнародних відносин, в сучасному політичному житті.

Ключові слова: міжнародні відносини, економіка, історичні типи.

Сучасна наука про міжнародні відносини стоїть перед необхідністю подальшого пошуку відповіді на питання, якими будуть ці відносини в 21 столітті. Дослідники дають нам суперечливі оцінки. Одні бачать у сучасному світі торжество ліберально-демократичної моделі, вірячи в перспективу глобального світового порядку, інші - знак загрози, що насувається над цим порядком, планетарні соціологічні катастрофи і потенційну ймовірність «сутички цивілізацій». Але всі звертають увагу на геополітичні аспекти міжнародних відносин [1, с. 1].